

VEIKLŲ SVARBOS VERTINIMO LAPAS

Pavadinimas – siūlomos veiklos pavadinimas: .Edukacinė programa „Žemaitiška vakaruška“.

Tikslus adresas – geografinė vieta:

[Išteklių žyma (nuoroda) – tikslios koordinatės Google Maps ir kt.] 55.605716, 22.689129

Susijusios / aktualios nuotraukos:

[Redaguojamu formatu (pateikti aukštos kokybės nuotraukas atskirais failais (pvz. jpg formatu), jei įmanoma, su paaiškinimu ir, jei yra, susijusiais vaizdo įrašais]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Veiklos / paslaugos aprašymas:

[Trumpas siūlomos veiklos aprašymas, siekiant įvertinti šiuos veiksnius:

Esama veiklos būklė

Ar veikla yra lankomas

Galimybė nedelsiant panaudoti / išnaudoti veiklą (ar jau galėtų dabar atvykti).

Galimybė ateityje panaudoti / išnaudoti veiklą

Veiklos / paslaugos sąsaja su kitomis turizmo formomis

Veiklos plėtros perspektyvos

Veiklos gebėjimas „suteikti“ kūrybinį turizmą (patyriminį turizmą)

Veiklos lankomumo laiko nustatymas per visus metus arba tam tikrą laikotarpį:

a. Vienos dienos lankomumas

b. Vidutinės trukmės viešnagė

c. Ilgalaikė viešnagė]

Žemaičiai nuo seno garsėjo savo papročiais, dainomis, muzika ir kalba. Bene labiausiai nuo kitų regionų Žemaitija išsiskiria savo vaišingumu ir linksmybėmis. Todėl Žemaitijoje itin populiarios buvo vakaruškos. Kražių M.K.Sarbievijaus kultūros centre siūloma edukacinė programa „Žemaitiška vakaruška“. Edukacijos metu visi kviečiami sudalyvauti tikroje Žemaitiškoje vakaruškoje, kuomet pasakojami įvairūs pasakojimai, padavimai, smagūs nutikimai, žaidžiami žaidimai, rateliai, vyksta šokiai, dainuojamos dainos, grojama liaudies instrumentais, ragaujama žemaitiško kastinio su bulvėmis, užsigeriant

žemaitiška gira. Edukacija organizuojama visus metus, užsisakius iš anksto. Tai labai populiari edukacinė programa į kurią atvyksta lankytojai iš visos Lietuvos ir ne tik. Edukacija gali būti derinama su ekskursija. Ekskursijos siūlomos keletos variantų: trumpos (tik muziejuje), ilgesnės (miestelis ir muziejus) arba derinama pagal pageidaujančių poreikius, sudarant atskirus maršrutus (pvz. aplankant religinius objektus: budistų Stupą, Krišnos sąmonės bendruomenės kaimą, katalikų bažnyčią ar pan.). Veiklos nuolat plečiamos, įtraukiant naujus objektus, paslaugas ar pramogas (pvz. pasijodinėjimą žemaitukų veislės žirgais ar žirgyno lankymas). Centras gali pasiūlyti sudaryti programą visai dienai praleisti Kražiuose arba mažesnei grupei (iki 10 žmonių) ir dviejų dienų veiklas Kražiuose ir aplink Kražius (Kelmės r.).

Šalia edukacijos „Žemaitiškos vakaruškos“ galime apsiūlyti daug kitų patyriminių veiklų: Advento vainiko pynimą, edukaciją „Medžiokalnio paslaptys“, natūralaus muilo ar plaušinių gamybą, pažintį su vietos žolynais su sertifikuota žolininke ir kt.

A. VEIKLOS TIPAS

☐ **Gamtinis turizmo išteklius**

(Gamtos objektai ir kraštovaizdžiai: flora, fauna, ekosistemos, parkai, saugomos teritorijos, žmogaus ir gamtos sąveika ir kt.)

[Šioje skiltyje turėtų būti nurodyta vietos gyventojų veikla, kuri yra neatsiejama jų kasdienio gyvenimo dalis ir susijusi su gamtine aplinka, pvz., tradicinė gyvulininkystė, vaistažolių rinkimas, miškininkystė ir kt.]

☒ **Žmogaus sukurtas / antropogeninis – materialus kultūros paveldas**

(Sukurta / pastatyta aplinka, religinis paveldas, muziejai, istoriniai ir kultūriniai objektai)

[Tradicinė architektūra, bažnyčios ir vienuolynai, amatininkystė (keramika, audimas), muzikos instrumentų gamyba, istorinės parodos, muziejai ir kt.]

Atvykus galima pažintis su kultūros paveldo objektais: Kražių kolegija, Kražių bažnyčia, Vytauto varpine bei kt., aplankyti vietos muziejų.

☒ **Žmogaus sukurtas / antropogeninis – nematerialus kultūros paveldas**

(Dvasinis paveldas, vertybės ir įsitikinimai, religija, moralė ir papročiai, gyvenimo būdas)

[Teatras, poezija, šokis, festivaliai, gastronomija, gyvulininkystė, žvejyba ir kt.]

Atvykus galima pažintis su vietos tradicijomis, papročiais, tradiciniais patiekalais.

Trumpas aprašymas – pagrindimas:

[Pasirinktos veikla turėtų būti pagrįsta, paaiškinant, kodėl jis turėtų būti išskirtas. Taip pat svarbu aprašyti ištekliaus sąveiką su platesniu vietos socialiniu kapitalu. Galiausiai reikėtų apibrėžti ištekliaus ryšį su kitomis materialaus ir nematerialaus paveldo veiklomis]

Kražių miestelis yra ypatinga vieta, kurioje sujungiamas istorinis palikimas, kultūrinė tapatybė ir bendruomenės tradicijos, todėl tai labai tinkama vieta „Žemaitiškos vakaruškos“ edukacijai. Kražiai – tai istorinis ir kultūrinis židinys, kuriame „Žemaitiškos vakaruškos“ įgauna dar gilesnę prasmę. Jos ne tik skatina kultūrinį paveldą, bet ir susieja įvairias vietas materialaus ir nematerialaus paveldo veiklas, prisideda prie bendruomenės stiprinimo bei regiono turizmo plėtros. Tai vieta, kurioje galima ne tik išmokti apie Žemaitiją, bet ir ją patirti, pajusti ir paragauti.

B. SVARBA IR VERTINIMAS

PAGRINDINĖS VERTĖS

☐ Istorinė / Mitologinė <i>[Istorija ar mitai, kurie apibrėžia šią turizmo veiklą]</i> ☐ Estetinė <i>[Išskirtinis kraštovaizdis, architektūra ar kiti lankytojus dominantys aspektai]</i> ☐ Mokslinė, tyrimų, techninė <i>[Mokslinis susidomėjimas metodais ar technologijomis, pvz., meno kūrinių išsaugojimas, vietiniai augalai ir jų gydomosios savybės, mokslo pasiekimai, mastikos auginimas ir kt.]</i> ☐ Socialinė <i>[Kiek šis išteklius atspindi ir stiprina vietos bendruomenę bei jos tapatumą]</i> ☒ Dvasinė <i>[Įkvėpimas, emocijos ar kultūrinė reikšmė, kurią jis sukelia]</i>	Aprašymas – pagrindimas: <i>[Pasirinktos pagrindinės vertės turėtų būti pagrįstos ir tarpusavyje susijusios, kad susidarytų vieningas išteklių paveikslas, atskleidžiantis visas jo unikalumo savybes]</i> Pagrindinės vertės: autentiškumas; bendruomeniškumas; išliekamoji vertė; patirtinis mokymasis; džiaugsmas ir emocijos. Visos šios vertės susijusios tarpusavyje – autentiškumas užtikrina išliekamąją vertę, bendruomeniškumas skatina emocinį ryšį su tradicijomis, o patirtinis mokymasis leidžia žmonėms tai išgyventi praktiškai. Tai sukuria unikalią patirtį, kuri ne tik įkvepia, bet ir išlaiko gyvą žemaičių kultūros dvasią.
---	--

SVARBOS LYGMENYS – TERITORINIS LYGMUO

☐ Tarptautinis / Pasaulinis <i>[Ar tai pasaulinio paveldo išteklius, saugomas UNESCO tinklo, ar buvo bandymų įtraukti į jį?]</i>	Aprašymas – pagrindimas: <i>[Šioje skiltyje turi būti dokumentuojama veiklos svarba pagal pasirinkto lygio atitinkamus kriterijus]</i> Kražiai yra ypatinga vieta, kur susilieja istorinė praeitis, kultūriniai papročiai ir stiprus bendruomeniškumas, formuojantys unikalią šios
--	--

☐ Nacionalinis <i>[Pvz., ar tai mūsų istorinio paveldo simbolis? Ar tai nacionalinis parkas? Ar tai Natura 2000 teritorija?]</i> ☐ Regioninis <i>[Atstovauja visoms visuomenėms visoje geografinių vienetų teritorijoje, pvz., muzika, perdirbimo metodai ir produktų unikalumas ir kt.]</i> ☒ Vietinis <i>[Tapatybė, kurią suteikia ir kuri charakterizuoja šią teritoriją bei ją apgyvendinančią visuomenę]</i>	teritorijos tapatybę. Kražiai nuo seno buvo švietimo ir kultūros centras: čia veikė viena pirmųjų Lietuvos jėzuitų kolegijų (Kražių kolegija), kurioje mokėsi išskiliausi to meto žmonės. Ši tradicija vis dar gyva ir šiandien – Kražių gyventojai didžiuojasi savo miestelio istorija, saugo ir populiarina ją per edukacijas ir kultūrinius renginius.
--	--

SVARBOS LYGMENYS – SOCIALINIS LYGMUO

☐ Bendruomenė ☒ Grupė ☐ Šeima ☐ Asmuo	Aprašymas – pagrindimas: <i>[Kokias tikslines grupes ši veikla apima? Kokia yra veiklos svarba ir unikalumas kiekvienai iš jų?]</i> Edukacija „Žemaitiškos vakaruškos“ ir kitos patyriminės veiklos yra pritaikytos skirtingoms grupėms, suteikdamos joms unikalią patirtį, kuri atitinka jų poreikius. Ji yra universali ir pritaikoma įvairioms tikslinėms grupėms, nes kiekvienai iš jų suteikia unikalią, vertingą patirtį. Ji vienija bendruomenę, ugdo grupių kultūrinį suvokimą, stiprina šeimos ryšius ir suteikia asmeniui galimybę giliau pažinti Žemaitijos paveldą. Grupės dalyviai gali aktyviai įsitraukti, ne tik klausytis, bet ir dalyvauti (šokti, dainuoti, groti ir t.t.).
--	--

C. TURIZMO MODIFIKATORIAI

VEIKLOS CHARAKTERISTIKOS

☒ Autentiškumas <i>[Autentiškumo kokybė, nepaneigiama išteklių tikrumo ar galiojimo esmė]</i> ☐ Originalumas <i>[Veikla, kuri išreiškia kažką naujo ir skirtingo, pasižymintis modernumu]</i> ☐ Charakterizuotas <i>[Veikla klasifikuojama pagal tam tikras išskirtines jo savybes ar ypatybes, „Išskiriu jį“, „skiriu jį nuo kitų“]</i>	Aprašymas – pagrindimas: <i>[Šie specifiniai aspektai turi būti įvertinti, kad suteiktų veiklai tapatybę ir išskirtinumą.]</i> Autentiškumas yra vienas pagrindinių edukacijos „Žemaitiška vakaruška“ bruožų, nes jis remiasi tikrais, iš kartos į kartą perduodamais papročiais, istorija ir tradicijomis, kurie vis dar gyvi vietos bendruomenėje. Tai nėra muziejinė rekonstrukcija – tai gyvas paveldas, kuriuo dalinamasi su lankytojais natūraliai ir nuoširdžiai.
---	--

VIENTISUMAS / INTEGRACIJA

☐ Pilnas / Tobulas <i>[išsamus, be trikdžių / problemų]</i> ☐ Pavyzdinis <i>[Naudingas kaip pavyzdys ar modelis: pvz., pavyzdinis žemdirbystės metodas. Pavyzdinis mokymas vyksta eksperimentinėse mokyklose. Jis pasižymi labai aukštu tobulumo laipsniu kai kuriose savo savybėse]</i> ☒ Įvairus <i>[Kaip pristatytas, sujungtas harmoningoje aplinkoje, sudarant vieningą įvaizdį]</i> ☐ Sertifikatas – Apdovanotas <i>[Nurodykite sertifikatus, jei tokių yra. Apdovanojimams – nurodykite konkrečius apdovanojimus, kuriuos veikla gavo]</i>	Aprašymas – pagrindimas: <i>[Turėtų būti aprašytas veiklos pasiektas brandos lygis, palyginti su specifiniais integralumo rodikliais]</i> Edukacinė programa „Žemaitiška vakaruška“ ir kitos susijusios veiklos Kražiuose yra ne tik atskiri pavieniai renginiai, bet sistemiškai sujungtas kultūrinis reiškinys, kuris veikia kaip vientisa ir gerai integruota visuma. Ši veikla jau yra pasiekusi aukštą brandos lygį, nes turi nuoseklią struktūrą, plačiai pritaikomos (veiklos gali būti derinamos su ekskursijomis, rengiamos tiek vaikams, tiek suaugusiems); gyvybingos bendruomenėje; nuolat plečiamos (įtraukiami nauji elementai, pvz.: religinės vietovės, gamtos objektai ir kt.). Integralumo rodikliai rodo aukštą suderinamumą su kultūriniu, istoriniu ir bendruomeniniu kontekstu, todėl ši veikla yra neatsiejama nuo vietos tapatybės.
--	--

UNIKALUMAS

☒ Reprezentatyvus <i>[Charakteristika, kuri daro vieną išteklių skirtingą nuo kito]</i> ☐ Naujas <i>[veikla sukurta pirmą kartą, niekas taip nedaro]</i> ☐ Įprastas <i>[Kas nors nereikšmingo, ką taip pat galime rasti ir kitur. Tai dalykas, kurį tikimės su minimaliu skirtumu]</i>	Aprašymas – pagrindimas: <i>[Įvertinant specifines savybes, išryškės ištekliui būdingas unikalumas, kuris pritrauks atitinkamą dėmesį]</i> Edukacinė programa „Žemaitiška vakaruška“ išsiskiria ne tik kaip kultūrinis renginys, bet ir kaip reprezentatyvus Žemaitijos etninės tapatybės pavyzdys. Jos išskirtinumas kyla iš autentiškų savybių, kurios kartu sukuria unikalią patirtį, traukiančią tiek vietinius, tiek turistus.
---	---

PRIEINAMUMAS

☐ Lengvai pasiekiamas ☐ Sudėtingai pasiekiamas ☒ Su infrastruktūra ☐ Be infrastruktūros	Aprašymas – pagrindimas: <i>[Svarbu pateikti realistinį veiklos prieinamumo / pasiekiamumo vaizdą, ypatingą dėmesį skiriant žmonėms su negalia. Prašome nurodyti tikslų sunkumo laipsnį kiekvienai tikslinei grupei, siekiant patirti šią veiklą.]</i> Įstaiga, kurioje vykdoma veikla, prieinama visiems lankytojams. Veiklos pobūdis leidžia ją pritaikyti viešim lankytojams: vaikams, suaugusiems, senjorams, asmenims su negalia, skirtingos lyties, amžiaus, rasės.
--	---

D. VEIKLOS INTERPRETACIJA / PATOBULINIMAS

INTERPRETACIJOS GALIMYBĖS

☐ Iškart (Esama būseną)	Aprašymas – pagrindimas: <i>[Pateikite bendrą veiklos vaizdą pagal jo brandos</i>
--	--

<i>[Aprašymas tiesioginėms, mažo masto intervencijoms]</i> ☒ Potencialas (Reikalingos intervencijos) <i>[Ką būtų galima padaryti, kad išteklius būtų labiau išnaudojamas arba plėtojamas?]</i> ☒ Patirties trukmė <i>[Laiko nustatymas – per visus metus, ar tik tam tikrą laikotarpį]</i> ☒ Veikloje dalyvaujančių asmenų kiekis <i>[Kiek daugiausiai asmenų gali dalyvauti veikloje?]</i> ☒ Vidaus aplinkos galimybės <i>[Ar žmonės, dirbantys su šia veikla, turi galimybę aptarnauti lankytojus?]</i> ☒ Išorinis išteklių aplinka <i>[Ar visuomenės yra pakankamai subrendusios priimti tokią kūrybinio turizmo plėtros procesą?]</i>	<i>lygi ir pasirengimą būti pristatytam turizmo plėtros kontekste.]</i> Edukacinė programa „Žemaitiška vakaruška“ ir su ja susijusios veiklos Kražių M.K. Sarbievijaus kultūros centre jau yra pasiekusios aukštą brandos lygį ir yra paruoštos platesnei turizmo rinkai. Tačiau yra tam tikrų sričių, kurias dar galima tobulinti, siekiant maksimaliai išnaudoti turizmo potencialą tiek vietiniu, tiek tarptautiniu mastu. Reikia tobulinti rinkodarą ir infrastruktūrą, kad veikla būtų lengviau pasiekama platesnei auditorijai. Įsirengus edukacinį centrą su virtuve, būtų galima prie jau esamų edukacijų pasiūlyti maisto gaminimo edukacijas kartu su jų degustacija. Edukacija organizuojama visus metus, užsisakius iš anksto. Edukacinėse veiklose dalyvių turi būti ne mažiau 10, komfortiškas skaičius – 40, bet galima vesti neribotam dalyvių skaičiui. Žmonės dirbantys su šia veikla gali aptarnauti lankytojus. Lietuva jau dabar yra pakankamai subrendusi priimti kultūrinio turizmo modelį, nes auga autentiškų patirčių poreikis.
---	---

NURODOMOSIOS / ORIENTACINĖS PRIEMONĖS

☐ Ekskursija ☒ Spauda (leidiniai) ☒ Socialinė medija, interneto puslapis. ☐ Prisijungęs prie atitinkamo skatinimo tinklo (pvz. pateikta informacija apie veiklą „Atostogos Kaime“ internetinėje svetainėje)	Aprašymas – pagrindimas: .Informacija teikiama sociliniuose tinkluose (FB ir kt.), interneto puslapyje www.kraziai.lt , spaudoje ir kitose viešinimo vietose. Jaunimui programa skelbiama Kultūros paso platformoje. Platinami įvairūs leidiniai, prisitatinėjama programa kelionių agentūroms, turizmo mugių metu.
--	---

TIKSLINĖS AUDITORIJOS

☒ Vaikai ☒ Suaugusieji ☒ Specialios grupės ☒ Užsienio lankytojai	Aprašymas – pagrindimas: Edukacinė programa ir ją lydinčios kitos veiklos pritaikytos visų amžiaus grupių ir poreikių lankytojams, specialioms grupėms ir užsienio lankytojams.
---	---

E. IŠTEKLAUS POTENCIALAS VEIKTI KAIP KŪRYBINIO TURIZMO VEIKLA

	Aprašymas – pagrindimas: Edukacinė programa „Žemaitiška vakaruška“ ir susijusios veiklos Kražiuose turi didelį potencialą kaip kūrybinio turizmo forma, nes šis turizmas apima ne tik kultūros stebėjimą, bet ir aktyvų dalyvavimą, skatinant lankytojų kūrybiškumą bei įsitraukimą į vietines tradicijas. Čia lankytojai ne tik stebi, bet ir dalyvauja bei kuria. Taip pat yra galimybės plėtrai – nuo pvz.: kūrybinių stovyklų iki tarptautinių edukacinių programų. Sąveika su vietos bendruomene leidžia išlaikyti tvarumą ir ilgalaikį tradicijų perdavimą. Veikla remiasi autentiškais Žemaitijos papročiais, tad tai nėra komercinis šou, o gyva kultūros perdavimo priemonė. Lankytojai mokosi žemaitiškų dainų, šokių, groti liaudies
--	---

	instrumentais – tai nėra tik stebėjimas, o tikras kūrybinis procesas o siūloma aktyvi ir interaktyvi patirtis, leidžia lankytojams pajusti vietinę kultūrą per asmeninį įsitraukimą.
--	--

BENDROSIOS PASTABOS – SPECIALIOS PASTABOS:

Edukacinė programa „Žemaitiška vakaruška“ ir su ja susijusios kitos veiklos turi stiprų kūrybinio turizmo potencialą, nes lankytojai ne tik stebi, bet ir aktyviai dalyvauja autentiškose Žemaitijos tradicijose. Veikla suteikia patyriminę vertę, įtraukdama šokių, dainų, žaidimų ir kulinarinį paveldą, taip skatinant kūrybiškumą bei kultūros puoselėjimą. Ji tinka įvairioms tikslinėms grupėms, įskaitant bendruomenes, šeimas ar keliautojų grupes. Plėtros galimybės apima tarptautinius edukacinius projektus, infrastruktūros plėtrą, kulinarinio turizmo pristatymą, galbūt kūrybines stovyklas ar virtualius mokymus, kurie galėtų pritraukti daugiau turistų. Tai tvarus ir autentiškas turizmo produktas, turintis potencialą tapti svarbia Žemaitijos kultūrinio paveldo sklaidos priemone.